

Dňa 2. augusta 2014 o 17.00 hodine vás pozývame na domáci zápas Fortuna ligy s Duklou Banská Bystrica

Založený v roku 1930

ŽELEZIARNE
PODBREZOVÁ

PODBREZOVAN 15

Dvojtyždenník Železiarní Podbrezová a.s. | ročník LXX | vyšlo 1. augusta 2014

- 1 Čo predchádzalo prvému domácemu zápasu
- 2 Pokračujeme v čitateľskej súťaži
- 3 O Coburgovcoch kastelán hradu Lupča
- 4 TV HRONKA bude vysielat aj u nás
- 5 Prázdninová krížovka so žrebovaním
- 6 Aj kolkári štartujú svoju súťaž

Budúcnosť závisí od výkonnosti hráčov a návštevnosti zápasov

Vynovený futbalový štadión na Kolkárni

Futbalový štadión ŽP ŠPORT na Kolkárni pripravený privítať divákov prvého zápasu vo Fortuna Lige na domácej pôde – 19. júla 2014.

Foto: I. Kardhordová

V uplynulých týždňoch – pred prvým domácim zápasom vo Fortuna lige, ktorý sa konal 19. júla 2014 - bolo na futbalovom štadióne veľmi rušno. Historický úspech našich futbalistov priniesol to-

ť okrem radosti aj nové požiadavky, vyplývajúce z kritérií Slovenského futbalového zväzu (SFZ). Nakoľko Futbalový štadión ŽP ŠPORT patrí Železiarňam Podbrezová a.s., o prípravách a realizácii sme sa

zhovárali s členom predstavenstva a technickým riaditeľom Ing. Ľuborom Schwarzbacherom:

Pán riaditeľ, keďže práce na rekonštrukcii štadióna sa začali už niekoľko rokov pred

tým, ako sme vôbec tušili, že príde aj deň „D“, priblížite nám čo tomu predchádzalo?

- V rokoch 2011 a 2012 sme sa upriamili na skvalitnenie hracej plochy ihriska. Problémom bola trvalá vlhkosť trávnik po-

zdiľ postrannej čiar v blízkosti hlavnej (južnej) tribúny. Príčin bolo viac. Nedokonalé odvodnenie hlavnej tribúny, ako aj hracej plochy, nedostatok slnečných lúčov počas dňa na ce-

(Pokrač. na str. 2-3)

Kolkárska sezóna pred dvermi

Po letnej prestávke sa naplno rozbieha príprava kolkárov na novú sezónu, avšak na začiatok by ste mohli zhrnúť tú predchádzajúcu.

- Prvou významnou akciou minulého sezóny bol Svetový pohár v srbskom Apatine, obsadili sme 2. miesto, s ktorým som bol spokojný. V kvalifikácii sme podali výkon, ktorý nám bez problémov zabezpečil postup medzi štyri najlepšie tímy. V semifinále sme nehrali až tak dobre, ale dokázali sme zodpovednou hrou vyhrať proti silnému súperovi. Vo finále proti nemeckému Zerbstu sme hrali veľmi dobre, súper však mal „svoj deň“. Hneď v prvých dvojiaciach si hráči súpera dokázali hodiť svoje osobné maximá, čo veľmi ovplyvnilo vývoj zápasu a pomohlo jeho ďalším hráčom predvádzať uvoľnenú hru. Avšak, aj 2. miesto beriem ako úspech. Čo sa týka Ligy majstrov, v predchádzajúcich se-

Miloš Ponjavič – 52 ročný rodák z Gorneho Milanovca v Srbsku, profesor Belehradskej univerzity, ktorý sa kolkom venuje od skončenia svojej atletickej kariéry. Ako tréner dokázal získať do svojej zbierky 2 tituly majstrov sveta v družstvách, víťazstvo v Svetovom pohári, dve víťazstvá v Lige majstrov a veľa ďalších medailí z vrcholných podujatí vo svete.

nakoľko súboje boli veľmi vyrovnané, lenže kolkáren a atmosféra nedovolila hráčom spraviť tie detaily ktoré boli potrebné na víťazstvo. Nakoniec, prvýkrát po 3 rokoch sme sa nezúčastnili finálového turnaja. V slovenskej lige nie je čo komentovať nakoľko výsledky hovoria za všetko - suverénne 1. a 2. miesto v extralige mužov, dorastenci sa stali vicemajstrami Slovenska a C tím obsadil 3. miesto v 1. lige - východ.

Aké sú plány prípravy v letnom období, keď ešte neprebiehajú súťaže?

- Tak, ako po minulé roky začíname so spoločnou prípravou koncom júla a sústredíme ju na najbližšie dôležité podujatie - Svetový pohár. Tento rok sa koná v rakúskom Koblachu. Začíname kondičným a kolkárskym testovaním, nasleduje príprava na turnaj ŽP Cup, po ktorom

(Pokrač. na str. 8)

ŽELEZIARNE PODBREZOVÁ CUP 2014

Miesto: Dom športu
28. 7. - 15. 8. 2014 Kvalifikácia
16. 8. 2014 od 9:00 Súťaž družstiev
17. 8. 2014 od 9:00 Súťaž jednotlivcov

Účastníci: ŽP Šport Podbrezová A (SVK), KK Neumarkt (ITA), Sporting Club Selongey (FRA), Szegedi TE (HUN), Makpetrol Skopje (MKD), KK Zapresic (CRD), ŽP Šport Podbrezová B (SVK), 6 najlepších hráčov z kvalifikácie (International)

Hodu zdar!

partner ŽELEZIARNE PODBREZOVÁ

Budúcnosť závisí od výkonnosti hráčov a návštevnosti zápasov

Vynovený futbalový štadión na Kolkárni

Vítacia súprava na dodatočné odvodnenie ihriska v oblasti tienenia hlavnej tribúny - august 2012.

Foto: L. Schwarzbacher

◀ Pôvodná strecha na hlavnej tribúne (aj prívodné visiace elektrokáble) - november 2011.

Foto: L. Schwarzbacher

(Pokr. zo str. 1)

lej hracej plochy ihriska. Prvým krokom bolo vylepšenie odvodnenia strechy hlavnej tribúny. Na prelome rokov 2011- 2012 sme pokračovali odstránením vysokých stromov - hlavne topoľov, ktoré tienili takmer polovicu hracej plochy v popoludňajších hodinách. Nasledovalo zdokonalenie odvodnenia hracej plochy, hlavne južnej časti ihriska.

nale do odvodňovacích kanálov. Opätovná úplná výmena trávnik a spodných vrstiev neprichádzala do úvahy. Hľadali sme iný, lacnejší spôsob zlepšenia odvodnenia južnej časti hracej plochy. Rozhodli sme sa pre technológiu používanú v geologických prieskumoch – duté vrtanie. Na hracej ploche v auguste 2012 sme vytvorili „raster“ pravidelných odvodňovacích vrstiev vo vzdialenosti vždy 1x1 meter (tesne pri postrannej čiare) a 2x2 metre smerom do stredu ihriska. Celkovo sme navštivali 789 vrtov, každý mal priemer 112 milimetrov a vo vnútri vybranej trosky sme vytvorili špeciálny drenážny systém. Dosiahli sme pri skúške rýchlosť odvodnenia 20 litrov za 15 sekúnd. Do vrchnej časti vrtu sme naspät vložili vyrezanú vrstvu trávnik a - „okružle drny“ a o týždeň už

ter (tesne pri postrannej čiare) a 2x2 metre smerom do stredu ihriska. Celkovo sme navštivali 789 vrtov, každý mal priemer 112 milimetrov a vo vnútri vybranej trosky sme vytvorili špeciálny drenážny systém. Dosiahli sme pri skúške rýchlosť odvodnenia 20 litrov za 15 sekúnd. Do vrchnej časti vrtu sme naspät vložili vyrezanú vrstvu trávnik a - „okružle drny“ a o týždeň už

Po demontáži krytiny fixnej strechy - december 2013.

Foto: L. Schwarzbacher

◀ Vysúvateľná strecha hlavnej tribúny (na obrázku odsunutá) - júl 2014.

Foto: I. Kardhordová

nebolo odvodnenie vôbec vidieť. Zostalo len podrobne zachytené na našich archívnych výkresoch. **Dosiahli ste tým požadovaný efekt?**

- Čo sa týka odvodnenia áno, ale čo sa týka kvality trávnatého povrchu, ešte nie. Každý dobrý hospodár vie, že na rast trávy sú potrebné slnečné lúče. Keď prídete na štadión počas slnečného dňa vidíte, kde dopadajú lúče a kde je tieň. V tento konkrétny deň však neviete, ako je to počas dní v rôznych ročných obdobiach, nakoľko slnko svieti vždy z iného uhla. Prístupili

sme preto k analýze tieňov, tzv. „tieňohre“. Počas celého jedného roka sme vo vopred zvolených obdobiach a dňoch (o 9., 11., 13. a 15. hodine) kontrolovali pohyb tieňa hlavnej tribúny. Fotili sme vždy z jedného miesta tribúny, zamerali tieň a zakreslili. Zistili sme, že pozdĺž postrannej čiar je takmer stále tieň v šírke zhruba 8 metrov, hlavne v jarnom období, kedy je potrebné slnka čo najviac. Na základe tohto poznatku sme sa rozhodli tieň odstrániť návrhom odsúvateľnej strechy hlavnej tribúny.

(Dokonč. na str. 3)

Budúcnosť závisí od výkonnosti hráčov a návštevnosti zápasov

Vynovený futbalový štadión na Kolkárni

(Pokr. zo str. 2)

Technicky je to komplikovaná vec, nakoľko tribúna má dĺžku 60 metrov a šírku 30 metrov. Aby sme odstránili tieň, bolo nutné 60 metrov dĺžky a 15 metrov šírky tribúny zasunúť nad 15 metrov stabilnej časti strechy tribúny. Teraz slnko svieti na celú hraciu plochu. Navyše, týmto riešením sme dosiahli zároveň presvetlenie tribúny a estetický efekt. Systém otvárania strechy funguje v piatich sekciách a do minúty sa celá strecha otvorí. Nepoznáam na Slovensku futbalový štadión, ktorý by mal zasúvaciu strechu.

A prišli ďalšie úlohy, súvisiace so splnením kritérií SFZ pre štadióny Fortuna ligy.

- Začiatkom mája tohto roku bolo už jasné, že budeme postupovať do prvej ligy a preto sme sa museli okamžite začať zaoberať tým, aby sme pripravili podmienky na uskutočnenie prvého zápasu. Viackrát sme prepracovali celkovú koncepciu toho, čo je potrebné urobiť, aby boli splnené všetky kritériá. Samozrejme, za dva mesiace ich nie je možné všetky naplniť a tak sme dostali aj časovú výnimku. Niektoré kritériá sme však museli nevyhnutne splniť.

Čo bolo najzložitejšie?

- Určite zabezpečenie samostatného vstupu na štadión a vybudovanie oddelenej tribúny hostí so sociálnym zariadením a bufetom. Návrhov na miesto vstupu a trasy bolo viac. Nakoniec sme našli riešenie najkratšou cestou na štadión z verejnej komunikácie. Spracovanie dokumentácie sa robilo z dôvodu nedostatku času paralelne so stavebnými prácami a montáž oceľovej konštrukcie schodiska a prístupovej komunikácie skončila deň pred prvým zápasom. Problematické bolo aj vybudovanie novej tribúny hostí len na se-

denie. Nakoľko sektory na státie už na štadióne byť nesmú, rozhodli sme sa využiť priestor takéhoto sektora na západnej strane pre tribúnu hostí. Návrh a výrobu vlastnej tribúny sme zverili istej bratislavskej firme, montáž tribúny uskutočňovala žilinská firma, ktorá vyrábala a montovala aj vstupné schody, dodávku a montáž sedačiek robil ich výrobca. Posledné úpravy boli ešte robené dvadsaťštyri hodín pred prvým zápasom.

Podľa predpisov musí mať sektor hostí vyhradenú minimálne 5 percentnú kapacitu celého štadióna. My sme túto povinnosť ďaleko prekročili novou tribúnou pre takmer 300 sediacich divákov. Má dva samostatné vstupy a sektor oddeľuje od domácich fanúšikov špeciálna priehľadná polykarbónová stena „SAPHIR“, odolná voči vandalizmu, aj sprejerom. Na východnej strane sme pôvodný sektor na státie prekryli veľkou reklamou Železiarni Podbrezová.

V uplynulých týždňoch však ruch neutíchal ani na hlavnej tribúne a v jej okolí.

- Na hlavnej tribúne sme opravovali všetky schody, obnovili nátery oceľových konštrukcií, betónových plôch, prehnité drevené lavice boli vymenené a všetky drevené lavice na sedenie natreté. Vybudovali sa nové priestory pre stacionárne televízne kamery. Obnovili sme oplotenia, okolie hlavnej tribúny bolo vyčistené od nežiaducich drevín a kríkov. Odstránené boli aj všetky visiace káble medzi sociálnou budovou a tribúnou. Práce si vyžiadali aj prístup ťažkej techniky a preto bolo potrebné urobiť dočasnú prístupovú cestu. Aj hlavný vstup na štadión prešiel obnovou. Úpravy sa udiali aj v okolí kúpaliska.

Ešte vybudujeme na tejto tri-

Stavebné práce na opornom múre a pätkách na uchytenie novej tribúny sektoru hostí – jún 2014. Foto: I. Kardhordová

búne riadiaci velín, komentátorské miesta, miesta pre médiá.

Prípravy na Fortuna ligu si vyžiadali úpravy aj na malej tribúne?

- V tejto fáze sme rozšírili kapacitu sedačiek vo VIP sektore, sociálne zariadenie. Už prvý zápas ukázal, že vnútorné priestory pod tribúnou VIP zóny kapacitne nevyhovujú. Do budúcnosti preto uvažujeme o rozšírení tribúny o dva moduly západným, aj východným smerom. Zároveň by sme vizuálne zjednotili strechu malej s hlavnou tribúnou.

Ani po prvom zápase však práce neskončili.

- Už na druhý domáci zápas budeme mať v sektore hostí k dispozícii bufet, aj sociálne zariadenia a úplne zrušíme pôvodný sektor hostí na hlavnej tribúne, ktorý je už bezpredmetný. Dokončujeme ešte niektoré detaily.

Na čo sa vzťahujú výnimky?

- Hlavne na umelé osvetlenie ihriska a niektoré ďalšie, napr. na priestory v budove šatní.

Spomínate umelé osvetlenie. Máte už predstavu, aké bude?

- Umelé osvetlenie hracej plochy je nevyhnutnou podmienkou pre každý štadión Fortuna ligy. Parametre musia byť splnené tak, že svietivosť musí dosiahnuť až 1 200 luxov v prípade zápasov na medzinárodnej úrovni. Je to podmienka UEFA, súvisiaca s televíznym prenosom prostredníctvom stacionárnych kamier. Futbalové stretnutia na národnej úrovni, priateľské zápasy, tréningy..., vyžadujú nižšiu intenzitu osvetlenia. Je preto potrebné zabezpečiť umelé osvetlenie, schopné „skokovite“ meniť intenzitu osvetlenia, s dosiahnutím potrebných parametrov. Vzhľadom na skutočnosť, že k prvému zápasu sme vybudovali všetky inžinierske trasy, v budúcnosti už nemusíme z tohto titulu rozkopávať okolie ihriska. Potrebné je však vybudovať základy štyroch stožiarov, ktoré musia byť minimálne 36 metrov vysoké, trochu naklonené nad hraciu plochu. Navrhnuté sú stožiare priehradovej konštrukcie, s využitím rúr z produkcie našej firmy.

Sú na požadovaný výkon do-

statočne dimenzované privody elektrickej energie na štadión?

- Nie. Privod elektriny k umelému osvetleniu musí byť nový a je navrhnutý z trafostanice pri budove ŽP Informatika, kde máme dostatočnú výkonovú rezervu aj na tento účel.

Hovorili sme o nevyhnutných krokoch, o výnimkách, ale vraj uvažujete aj o niečom nadštandardnom, čo predpisy neurčujú...

- Náš futbalový štadión je vsadený do krásnej prírody horského prostredia v nadmorskej výške 476 metrov. Počasie býva u nás drsnejšie ako inde na Slovensku a tak sme už pri výstavbe nového odprášenja peci EAF a LF uvažovali o využití časti odpadového tepla aj na vykurovanie prírodného trávnik, hlavne v prechodnom období.

Máte za sebou neuveriteľné množstvo práce, ktoré si zasluži obdiv, ale mnoho jej vás ešte čaká. Aká je vaša časová predstava o realizácii ďalších krokov?

- Koncepciu síce pripravenú máme, ale všetko závisí v prvom rade od výkonnosti našich prvotímových hráčov a návštevnosti ich domácich zápasov.

Zhovárala sa O. Kleinová

Sektor hostí má kapacitu 280 sediacich divákov, s osobitným vstupom na štadión – júl 2014.

Foto: I. Kardhordová

Neprehliadnite!

V tomto funkčnom období boli vymenovaní za prodekanov Hutnickej fakulty Technickej univerzity v Košiciach

doc. Ing. Jozef Malik, CSc. - prodekan pre rozvoj

doc. Ing. Iveta Vasková, PhD. - prodekanka pre Bc. a Ing. štúdium

doc. RNDr. Ľubomír Pikna, PhD. - prodekan pre vedecké činnosti a doktorandské štúdium

ČITATEĽSKÁ SÚŤAŽ ■ ČITATEĽSKÁ SÚŤAŽ ■ ČITATEĽSKÁ SÚŤAŽ ■ ČITATEĽSKÁ SÚŤAŽ

Rok 2014 je 70. ročníkom nepretržitého vydávania Podbrezovana. Významné jubileum prípadne na 23. december. Dovtedy bude trvať aj naša čitateľská súťaž. Dozviete sa v nej mnoho nových zaujímavostí a keď budete texty pozorne čítať, nájdete v nich aj odpoveď na otázku. Kupón si vystrihnite a vypíšete údaje, aj správnu odpoveď a do desiatich dní od vydania pošlite do redakcie. Pravidlá umožňujú použiť trikrát náhradný kupón. Na konci bude zaujímavá odmena, ktorá môže byť práve vaša.

Súťažný text č. 12

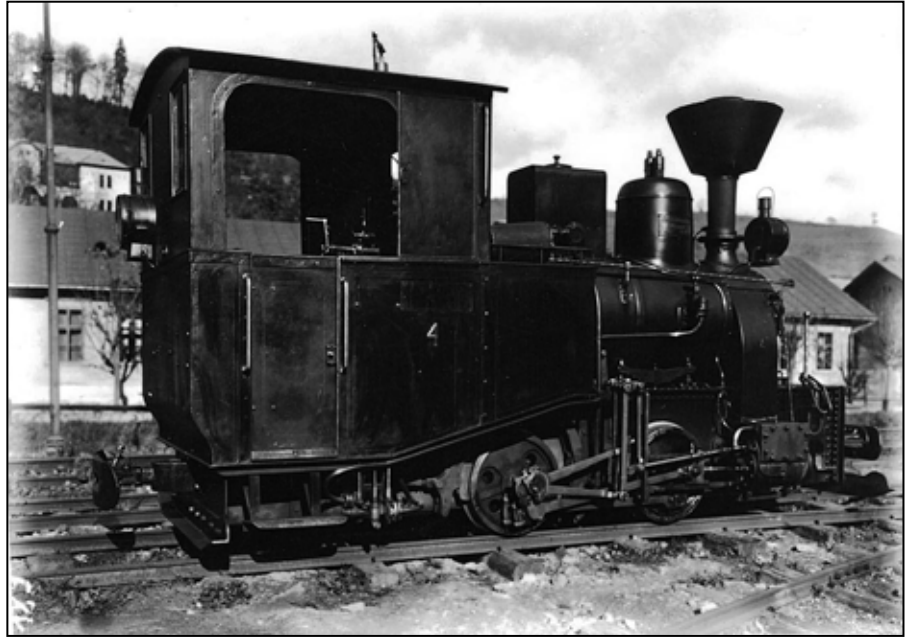
Od otvorenia prevádzky úzkorozchodnej závodnej železnice, jedinej v širokom – ďalekom okolí, spájajúcej závod v Podbrezovej so starým závodom v Hronci, uplynie 25. septembra 135 rokov. Pri pátraní po lokomotívach, s ktorými sa vtedy jazdilo, objavil sa výrobca lokomotív firma Kachelmann a syn, Vyhne. Malá strojárň, ktorá vznikla na základe stredovekého hámra, v júli 1878 získala v silnej konkurencii so známymi výrobcami lokomotív ponuku podbrezovských železiarní na dodávky lokomotív pre závodnú železnicu. Kuriózitou, spojenou s prvými „Kachelmannkami“ vyrobenými pre Podbrezovú, bola ich doprava do Podbrezovej. Normálnorozchodná trať vtedy končila v Banskej Bystrici a strojárň vo Vyhniach nemala vlečku k štátnej železnici. Dve sedemtonové lokomotívy preto z výrobne závodu k bývalej Uhorskej severnej dráhe a z Banskej Bystrice do Podbrezovej dopravili po vtedajších cestách volskými a konskými záprahmi. Prvé vlaky z Podbrezovej do Hronca ťahali uvedené lokomotívy domácej výroby, pomenované po priekopníkoch hutníckej výroby v Uhorsku „Antal Pech“ a „Antal Kerpely“. V roku 1884 pribudla ďalšia „Kachelmannka“ pomenovaná „Vaykay Karoly“. S novovybudovanou železničnou traťou do Podbrezovej bol závod spojený vleč-

kou. Jej obsluhu až do začiatku 20. storočia zabezpečovala štátna dráha. Pre dopravu železa z Tisovca už od roku 1896 boli obidve miesta spojené železnicou s ozubenými úsekmi, na ktorých jazdili vtedy najväčšie ozubnicové lokomotívy sveta, dodané rakúskou lokomotívkou vo Floridsdorfe. V úseku Podbrezová – Chvatimech viedla vtedy nová železnica paralelne s pôvodnou, úzkorozchodnou závodnou železnicou. Jubileum otvorenia úzkorozchodnej železnice je rovnakým jubileom výroby prvej parnej lokomotívy na území bývalého Česko - Slovenska.

Na prelome rokov 1970 - 80 vrcholil zánik prevádzky parných rušňov na tratiach Česko-slovenskej dopravy. Na priemyselných i lesných železniach sa začali objavovať sporadicky hlasy i snahy o fyzické zachovanie vyradených parných rušňov pred ich zošrotovaním, ako vzácných a technicky unikátnych pamiatok.

Počas ďalšieho desaťročia sa sformovala okolo 2-3 jednotlivcov skupina amatérskych nadšencov z celej republiky, ktorí prejavovali veľký záujem o záchranu vyradených parných rušňov normálneho rozchodu i úzkorozchodných. V podbrezovských železiarňach prevádzkovala koľajová doprava parnú trakciu do roku 1984. A tak začali pracovníci vnútro podnikovej dopravy spolupracovať s nadšencami, ako pracovníci Múzea kysuckej dediny

v Novej Bystrici – Vychlovke, ktorým patrí železnička Kysuckého skanzenu, pracovníkmi Pamätníka železničnej dopravy na Slovensku, Slovenského

Stará Kachelmannka – jedna z prvých v podbrezovských železiarňach. Zo strojární Vyhne boli dodané spolu štyri.
Foto: archív HM ŽP

poľnohospodárskeho múzea a v neposlednom rade aj s rozrastajúcim sa strediskom Čiernohronskej železničky v Čiernom Balogu. Doslova sisyfovská práca zanietých ľudí, bojujúca s byrokratickou mašínou a likvidáciou už vyradených lesných a priemyselných železníc a k nim priradených

parných rušňov, vozňov i ďalšieho zariadenia, začala postupne zaznamenávať úspechy. Nepochybne aj vďaka pochopeniu tých, ktorí videli zmysel tejto činnosti.

V podbrezovských železiarňach boli v tom čase vykonané stredné a generálne opravy parných rušňov – v roku 1978 úzkorozchodného parného rušňa pre Kysucký skanzen, v roku 1981 oprava normálnorozchodného parného rušňa radu 310.433 a v roku 1984 radu 422. 0108 pre Pamätník železničnej dopravy na Slovensku. V rokoch 1987 – 1990 postupne boli opravené tri úzkorozchodné parné rušne pre

SPM Nitra Agrokomplex, v roku 1990 opravili úzkorozchodný parný rušeň pre Čiernohronskú železničku Čierny Balog.

Naši dopraváci pri tejto práci dokázali svoju vysokú odbornú úroveň a remeselné majstrovstvo. Následné využívanie a prevádzkovanie úzkorozchodných parných a motorových rušňov potvrdilo prezieravosť otcov myšlienky ich záchranu. Medzi zanietencov z radov zamestnancov Železiarní Podbrezová, ktorí sa zaslúžili o záchranu parných rušňov patrili nesporne Miko Koričanský.

O. Kleinová
Zdroj: Ing. K. Zeithammer, Podbrezovan 1986

Lokomotíva vyrobená v roku 1902. Na snímke v popredí opravárenská čata – záber z 50 – tich rokov minulého storočia.
Foto: Archív HM ŽP

Otázka 12. kola
Kedy zanikla doprava parnými rušňami v podbrezovských železiarňach?

ZÁVŇAŇ
NOVINY

Podbrezovan

KUPÓN

ODPOVEĎ _____

MENO A PRIEZVISO _____

PREVÁDZKAREŇ _____

12

COBURGOVCI

Vráťme sa návštevu posledného bulharského cára Siemeona II. k histórii tohto významného rodu. Naše slovenské dejiny často vnímame len ako dejiny územia, v ktorom žijeme. Takýto pohľad je izolovaný, pretože slovenský národ bol väčšinou súčasťou väčších štátnych celkov a preto pohľad na dejiny nesmie byť obmedzený len na náš priestor. Naše dejiny sa musíme pokúsiť vnímať v kontexte širšom, iba tak sa dopracujeme k reálnemu poznaniu našej minulosti. Preto ma teší, že vás môžem v seriáli článkov oboznámiť s dejinami rodu Coburgovcov. Tento šľachtický rod politicko-mocensky utváral dejiny viacerých štátov a tie najužšie väzby mal aj so Slovenskom, najmä prostredníctvom bulharského cára Ferdinanda I. Osudy Coburgovcov sú pre nás zaujímavé aj tým, že prostredníctvom koháryovskej vetvy sa k nim dostali viaceré horehronské železiarske podniky.

1. časť: Pôvod, dynastia, ovládnutie Európy

Coburg je pôvodné meno kopca, na ktorom stojí jeden z najstarších a najkrajších hradov v Nemecku, ktorý bol správnym centrom rovnomenného vojvodstva. Z pohľadu historického vývoja nemalo centrum významnú politickú silu a v štruktúre nemeckých štátov patrilo k tým slabším. Kniežatstvo postupom času začalo teritoriálne rásť, čím nastal vzostup mocenskej autority jednotlivých príslušníkov vládnuceho rodu. Je fascinujúce, že najväčší potenciál dosiahli v priebehu 19. storočia, ktoré je povestné nastupujúcim kapitalizmom a odchodom monarchistických spôsobov. Vďaka premyslenej sobášnej politike sa nevýznamný rod rozšíril na viaceré tróny v Európe a dokonca aj mimo nej. Vzostup rodu nastal v roku 1796, keď dcéra Františka Fridricha Anton von Sachsen - Coburg - Saalfeld bola zosobášená s Konštantínom Pavlovičom, bratom ruského cára Alexandra I. Tento zväzok spustil lavínu ďalších vydajov deviatich potomkov Františka Fridricha a ich cesta už viedla priamo na kráľovské tróny, alebo aspoň do ich blízkosti. Hlavou rodu sa po smrti otca stal najstarší syn Ernst I., ktorý bravúrne zvládol obdobie napoleonských vojen a ochránil malé vojvodstvo pred skazou. Najvýznamnejším predstaviteľom rodu však bol jeho brat Leopold. V roku

1816 sa oženil s anglickou princeznou, dcérou kráľa Juraja IV. V tom čase sa pošuškávalo, že princezná kvôli Leopoldovi dala košom oranžskému princovi, ktorý bol zároveň panovník zjednoteného Nizozemska. Možno bol dôvod aj v tom, že Leopold bol považovaný za najpríťažlivejšieho muža tých čias. Ich štastie netrvalo dlho, pretože jeho manželka umrela a zároveň tým pochovala jeho sen o britskej korune. Leopold posilnený týmto neúspechom nezaháľal a v krátkej dobe sa mu podarilo zinscenovať svadbu svojej sestry Márie Lujzy Viktór

Leopold I

rie s vojvodom z Kentu. V tomto manželstve sa neskôr narodila britská kráľovná Viktória, ktorá veľmi úspešne vládla Británii až do roku 1901. Tu niekde začal vznikáť prívlastok, ktorým bol

Leopold označovaný za „výrobcu európskych kráľov“. Po ústupe z Veľkej Británie si robil vyhládki na grécky trón, ale nakoniec bol v roku 1831 zvolený za prvého belgického kráľa pod menom Leopold I. Týmto aktom sa stal prvým panovníkom, ktorého v priamych voľbách zvolil ľud. Novovzniknutý štát mal štátut konštitučnej monarchie, čo znamenalo, že Leopold prišahal vernosť ústave a samozrejme jej znením sa musel riadiť. Jedným z jeho posledných významných krokov bol vydaj dcéry Charlotty za mexického cisára Maximiliána, habsburského arcivojvodu a brata rakúskeho cisára Františka Jozefa I. Nebol to však najsprávnejší krok, nakoľko Maximilián bol v dôsledku prevratu v Mexiku popravený, čo spôsobilo zdravotné problémy jeho manželke. Tá sa z tohto činu pomiatla a až do svojej smrti bola živým svedectvom neúspechu Habsburgovcov pri expanzii za hranice Európy. Zmienené historické udalosti sú len malou časťou opisu manželských väzieb, ktorými Coburgovci prenikali do európskej politiky. Nové štáty, ktoré vznikali na národnom princípe, boli živnou pôdou pre príslušníkov coburgovskej rodiny. V priebehu troch generácií sa rod Coburg stal najväznejšou dynastiou a svojimi väzbami spojil britskú ríšu s Bulharskom, Belgicko s Talianskom, Rumun-

sko a Nórsko, Rusko s Nemeckom, Rakúsko - Uhorsko s Portugalskom, Mexikom, Brazíliou a Španielskom. Rozsiahla sieť rodu vnašala do mysle mnohých osobností danej doby utopistické myšlienky na mierové

Ferdinand Juraj Coburg

riešenie konfliktov a zjednotenia Európy prostredníctvom tejto dynastie.

Ako som už spomenul, hlbšie sa budeme venovať uhorsko-katolíckej vetve Coburgovcov, ktorej zakladateľom bol Ferdinand Juraj Coburg. Ten sa v roku 1817 oženil s Antóniou Koháryovou, ktorá bola dedičkou najbohatšieho šľachtického rodu v Uhorsku. Pre nás sú Koháryovci zaujímaví tým, že skupovaním a výstavbou nových ťažiaro-spracovateľských prevádzok založi-

li vlastný rodinný železiarsky komplex. Tvorili ho železiarne v okolí Šumiaca, Valkovne, Pohorelej a Závadky nad Hronom. Komplex poznáme aj pod názvom Pohorelský, podľa sídla správy. Môžeme spomenúť, že v Červenej Skale sa nachádzala vysoká pec, oceľový a perličkový hámor, skujňovacie a ohrievacie vyhne. Unikátom bol jediný hámor na výrobu kôš v Uhorsku. No bol to len zlomok z majetku rodu. Na muránskom panstve napríklad popri ťažbe železa obnovili ťažbu medi a striebra, vybudovali manufaktúru na výrobu kameninového riadu, sprevádzkovali papierenňu a vybudovali pec na tavenie železnej rudy, i jeden väčší hámor. Okrem nerastného bohatstva využívali lesný potenciál, bohaté zdroje vodnej energie a netreba zabudnúť ani na lacnú poddanskú pracovnú silu. Coburgovcom sa neskôr tieto majetky podarilo rozšíriť a pozdvihnúť na vyššiu úroveň, ale o tom v 2. kapitole.

Mgr. Vladimír Homola,
kastelan hradu Ľupča

Zdroje:
Štátny archív BB, fond: Rodový archív Coburg-Kohary
Roman Holec: Coburgovci a Slovensko, 2010
Katarína Burkovská: Bulharský cár Ferdinand I. oslávil svoje 80. narodeniny v Banskej Bystrici, 2008

Hrad Coburg v Nemecku

TV Hronka sa stáva mediálnym partnerom FO ŽP Šport Podbrezová

TV Hronka
REGIONÁLNA TELEVÍZIA

Televízia Hronka, ako programová služba spoločnosti Hronka Production s.r.o., sa stala mediálnym partnerom Futbalového oddielu ŽP Šport Podbrezová. Vysiela na základe pridelených licencií Radou pre vysielanie a retransmisiiu v štandarde digitálneho príjmu DVB-T, DVB-S, DVB-C a DVB-H. TV Hronka vysiela 24 hodín denne. Premiéra relácií je denne (okrem víkendov) od 17.00 do 18.00 hod. Táto hodinová relácia sa v programovej slučke reprizuje 23 krát, tzn. že diváci môžu kedykoľvek v priebehu dňa dostať ucelený prehľad o dennom dianí v regióne. TV Hronka v súčasnosti vysiela viac ako 10 vlastných autorských relácií, ako aj relácie dodané.

V programovej ponuke TV Hronka sa budú pravidelne objavovať video - zostrihy z domácich futbalových zápasov FO ŽP Šport Podbrezová, rozhovory s hráčmi, trénermi a funkcionármi klubu i ďalšie novinky. Rovnako budete môcť na TV Hronka sledovať aj reportáže zo života spoločnosti Železiarne Podbrezová a.s. a jej dcérskych spoločností.

TV Hronka bude v Brezne vysielať od 1. augusta 2014 na 29 kanáli a v Podbrezovej na 24 kanáli.

Na budove odboru technického a investičného rozvoja každý rok, v nevýhodných podmienkach ventilátora na 2. poschodí, odchovávajú sokolíky svoje mláďatá. Tohto roku výnimočne až dve, ktoré sa majú k svetu. Je krásne každý rok sledovať ako sa točí kolobeh ich života. Podľa ornitológov, ktorí ich sledovali ďalekohľadom, ide o sokola myšiara alebo pustovku obyčajnú (dravca z čeľade sokolovitých).
Text: J. Rafayová,
Foto: M. Sladký

PRÁZDNINOVÁ KRÍŽOVKA SO ŽREBOVANÍM

Dnes o cenu:

AUTOR: PK	námornícky alkohol	T1	výbušná nálož	Chateaubriandova novela	slovesný zápor		obidve	slovná pomoc	vráta	a iné (skr.)		Mobile Video Unit	istotne	T6	obliali
mužské meno								oranie				Michal (dom.)			
vyučujete								talianske mesto				nasal			
meno Moniky					šedivá					prehľadávaj, hrab					
Pomôcky: BARI, AŽÚR, ATALA, IOS	vydal, povinne dal	zahr. muž. meno						chem. zlúčenina vojenský útvar					ruská rieka		
predložka			výšivka					jeden z mušketierov					hliník (chem.)		
podlžnosť			premyšľa					rastlina s veľkými listami					lietadlá (hovor.)		
prekvap, ohrom				vtáčí dravec				zloduchovia							krídlo budovy
vloz vstopením				poľná plodina				iba							
kričal (exp.)					koralový ostrov					žiak, začiatočník					
ruský súhlas					stavebný prefabrikát										
španielska vychovávateľka															
obruba															

Francúzske príslovie sa ukrýva v tajničke dnešnej krížovky, ktorej celé znenie zasielajte do redakcie novín (spolu s vašimi kontaktnými údajmi) do desiatich dní od vydania tohto čísla. Správne znenie krížovky z čísla 14: „Nemôžeme milovať toho, koho sa bojíme, ani toho, kto sa bojí nás.“ Cenu - ktorú si víťazka žrebovania Jaroslava Medvedová (Te NZ) môže prevziať v redakcii novín - venoval Ing. Ján Gaboň, generálny riaditeľ ŽP Informatika, s.r.o.

Podakovania

Ďakujeme všetkým príbuzným, priateľom, bývalým spolupracovníkom, susedom a známym za účasť na poslednej rozlúčke s našou milovanou manželkou, mamou a starou mamou

Melániou SOJKOVU z Jasenia.

Ďakujeme za prejavy sústrasti, ktorými ste sa snažili zmierniť náš hlboký žiaľ a za kvetinové dary. Za dôstojnú rozlúčku ďakujeme Dychovej hudbe ŽP.

Smútiaca rodina

Ďakujeme všetkým priateľom, známym a bývalým spolupracovníkom za účasť na poslednej rozlúčke s našim milovaným

Mariánom LACKOM z Podbrezovej,

za prejavy sústrasti a kvetinové dary, ktorými ste sa snažili zmierniť náš hlboký žiaľ. Za dôstojnú rozlúčku ďakujeme aj Dychovej hudbe Železiarni Podbrezová.

Smútiaca rodina

Ďakujem všetkým priateľom, známym a bývalým spolupracovníkom za účasť na poslednej rozlúčke s našim milovaným manželom a otcom

Milanom ŤÁŽKÝM z Dolnej Lehoty.

Ďakujeme za prejavy sústrasti a kvetinové dary, ktorými ste sa snažili zmierniť náš hlboký žiaľ. Za podporu v tejto najťažšej chvíli môjho života ďakujem mojim bývalým spolupracovníkom z obľúbenej a zo zmeny D expedície valcovne bezšvíkových rúr.

Manželka so synmi a ostatná smútiaca rodina

„Už stíchlo všetko vókol a srdce prestalo biť. My musíme sa s tebou na tomto svete rozlúčiť.“

Ďakujeme všetkým príbuzným, priateľom, susedom a bývalým spolupracovníkom za účasť na poslednej rozlúčke s našou mi-

lovanou mamou, starou mamou, sestrou, švagrinou a príbuznou

Margitou PLÁNOČKOVU z Brezna.

Ďakujeme za prejavy sústrasti a kvetinové dary, ktorými ste sa pokúšali zmierniť náš hlboký žiaľ.

Smútiaca rodina

Spomienky

„Roky ubiehajú, ale v našich srdciach zostávaš. Tvoj odchod veľmi bolí, všetkých ktorí ťa mali radi a na teba nezabúdajú.“

Dňa 17. júla uplynulo päť rokov odvtedy, ako nás navždy opustila milovaná mama, dcéra, sestra a kolegyňa

Anička NIŠČÁKOVÁ z Brezna.

S láskou a úctou spomínajú syn a dcéra, mama, sestra, synovci a bývalí spolupracovníci zo ŽP Informatika

...

„Osud je občas veľmi krutý, nevráti čo raz vzal, zostanú iba spomienky a v srdci veľký žiaľ.“

Dňa 30. júla uplynulo devätnásť rokov odvtedy, ako nás navždy opustil milovaný manžel a otec

Pavol GIERTLI z Brezna.

S láskou a úctou spomína manželka, syn a dcéra s rodinami

...

„Odišiel si ticho, už nie si medzi nami, ale v spomienkach, žiješ stále s nami.“

Dňa 9. augusta uplynie rok odvtedy, ako nás navždy opustil

Miroslav NAGY z Brezna.

S láskou a úctou na teba spomíname.

...

Dňa 30. augusta uplynulo šesť rokov odvtedy, ako nás navždy opustil milovaný syn, otec, brat a strýko

Vladimír ŠVANTNER z Valaskej.

S láskou a úctou spomína celá rodina

Za zapojenie sa do medzinárodného programu UNICEF v školskom roku 2013-2014 si prevzalo od Slovenského výboru pre UNICEF diplom „Škola priateľská deťom“ aj Súkromné gymnázium ŽP.

Ďakujeme

Podpredsedovi predstavenstva a ekonomickému riaditeľovi Ing. Marianovi Kurčíkovi, Nadácii Železiarne Podbrezová a Závodnému výboru OZ KOVO úprimne ďakujem za neoceniteľné služby, poskytnuté môjmu manželovi počas veľmi náročnej liečby.

Elena Kúthová

...

Ďakujeme Nadácii Miška Sotáka za finančnú pomoc, vďaka ktorej sme mohli podstúpiť náročnú liečbu nášho syna.

S úctou a vďakou rod. Kúrtyová

